

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Secundum

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtrum mendacium semper sit peccatum mortale? 4

urn:nbn:de:hbz:466:1-38762

Ad sextum dicendum, quòd operatio aliqua potest considerari dupliciter. Vno modo secundum seipsam: alio modo ex parte operantis. Mendacium ergo iocosum ex ipso genere operis habet rationem fallendi, quamuis ex intentione dicentis non dicatur ad fallendum, nec fallat ex modo dicendi. Nec est simile de hyperbolicis, aut quibuscumque figuratiuis locutionibus, quæ in sacra Scriptura inveniuntur: quia sicut Augustinus * dicit in libro contra mendacium, Quicquid figuratè fit, aut dicitur, non est mendacium. Omnis enim enuntiatio ad id quod enuntiat, referenda est. Omne autem figuratiue, aut factum, aut dictum, hoc enuntiat, quod significat eis quibus intelligendum prolatum est.

c. 5. ante med. to. 4.

ARTIC. IV.

Vtrum omne mendacium sit peccatum mortale?

AD quartum sic proceditur. Videtur, quòd omne mendacium sit peccatum mortale. Dicitur enim in Psal. 5. Perdes omnes qui loquuntur mendacium. Et Sap. 1. Os quod mentitur, occidit animam. Sed perditio & mors animæ non est nisi per peccatū mortale. Ergo omne mendacium est peccatum mortale.

575
sup. 9. 62.
a. 1. 6. 2.
c. 9. 70.
ar. 4. 102.
et 3. d. 38

¶ 2 Præterea, Omne quod est contra præceptum decalogi, est peccatum mortale. Sed mendacium est contra hoc præceptum decalogi, Non falsum testimonium dices. Ergo omne mendacium est peccatum mortale.

a. 4. 6. 4
d. 16. 9. 4
ar. 1. 9. 3.
corp. 6.
quol. 8. a.

¶ 3 Præterea, August. dicit in 1. de doctrina Christiana *, Nemo mentiens, in eo quod mentitur, seruat fidem. Nam hoc utique vult, ut cui mentitur, fidem sibi habeat: quam tamen ei mentiendo non seruat. Omnis autem fidei violator iniquus est. Nullus autem dicitur fidei violator, vel iniquus propter peccatum veniale. Ergo nullum mendacium est peccatum veniale.

14. et quo
li. 2. a. 15
cor.
li. 1. c. 36.
a medio,
10. 3.

¶ 4 Præterea, Merces æterna non perditur, nisi pro peccato mortali. Sed pro mendacio perditur merces æterna commutata in temporalem. Dicit enim

Gre-

li 18. mo
ral. c. 2. a
md.

Gregorius*, quòd in remuneratione obstetricum cognoſcitur quid mendacij culpa mereatur. Nam benignitatis earum merces, quæ eis potuit in æterna vita tribui, præmiſſa culpa mendacij, in terrenam eſt remunerationem declinata Ergo etiam mendacium officioſum, quale fuit obstetricum, quod videtur eſſe leuiſſimum, eſt peccatum mortale.

s. 17 cir.
ms. 10.4.

¶ 5 Præterea, Auguſtinus* dicit in libro contra mendacium, quòd perfectorum præceptum eſt omnino nõ ſolũ non mentiri, ſed nec velle mēiri. Sed face re contra præceptum, eſt peccatum mortale. Ergo omne mendacium perfectorum eſt peccatum mortale. Pari ergo ratione, & omnium aliorum: alioquin, eſſent peioris conditionis.

ſup illum
verſ Per-
des om-
nes, qui
loquũtur
menda-
cium, 19.
7.

SED contra eſt, quòd Auguſtinus* dicit in quinto Pſalm. Duo ſunt genera mendaciorum, in quibus non eſt magna culpa, ſed tamen non ſunt ſine culpa: cum aut iocamur, aut proximo conſulendo mentimur. Sed omne peccatum mortale habet grauem culpam. Ergo mendacium iocoſum, & officioſum non ſunt peccata mortalia.

q. 24 ar.
22. et 35.
c. 3. c ho-
mines, 22
qu 2.

RESPONDEO dicendum, quòd peccatum mortale propriè eſt, quod repugnat charitati, per quam anima viuit Deo coniuncta, vt dictum eſt*. Poſſe autem mendacium contrariari charitati tripliciter. Vno modo, ſecundum ſe. Alio modo, ſecundum finem intentum. Tertio modo, per accidens. Secundum ſe, quidem charitati contrariatur ex ipſa falſa ſignificatione. Quæ quidem ſi fit circa res diuinas, contrariatur charitati Dei: cuius veritatem aliquis tali mendacio occultat vel corrumpit. Vnde huiusmodi mendacium non ſolum opponitur virtuti ¶ veritatis, ſed etiam virtuti fidei, & religionis. Et ideo hoc mendacium eſt grauiffimum, & mortale, Si verò falſa ſignificatio fit circa aliquid, cuius cognitio pertinet ad hominis bonum; puta, quæ pertinet ad perfectionem ſcientiæ, & informationem morum: tale mendacium, in quantum inferit damnum falſæ opinionis pro-
ximo,

al. chari-
tatis.

ximo, contrariatur charitati quantum ad dilectionem proximi. Unde est peccatum mortale. Si verò falsa opinio, ex mendacio generata sit circa aliquid, de quo non referat verum sic vel aliter cognoscatur, tunc ex tali mendacio non damnificatur proximus: sicut si quis fallatur in aliquibus particularibus contingentibus, ad se non pertinentibus. Unde tale mendacium secundum se non est peccatum mortale. Ratione verò finis intenti aliquid mendacium contrariatur charitati: puta, quod dicitur aut in iniuriam Dei, quod semper est peccatum mortale, utpote religioni contrarium: aut in nocentum proximi, quantum ad personam, diuitias, vel famam. Et hoc etiam est peccatum mortale: cum nocere proximo sit peccatum mortale. Ex sola autem intentione peccati mortalis aliquis mortaliter peccat. Si verò finis intentus non sit contrarius charitati, nec mendacium secundum hanc rationem erit peccatum mortale. Sicut apparet in mendacio iocoso, in quo intenditur aliqua leuis delectatio: & in mendacio officioso, in quo intenditur etiam utilitas proximi. Per accidens autem potest contrariari charitati, ratione scandali, vel cuiuscumque damni consequentis. Et sic erit etiam peccatum mortale, dum scilicet aliquis non veretur propter scandalum publicè mentiri.

Ad primum ergo dicendum, quòd illæ auctoritates intelliguntur de mendacio pernicioso, ut exponit glossa super illud Psalmi 5. Perdes omnes qui loquuntur mendacium.

Ad secundum dicendum, quòd cum omnia præcepta decalogi ordinentur ad dilectionem Dei, & proximi, sicut supra dictum est: in tantum mendacium est contra præceptum decalogi, in quantum est contra dilectionem Dei, & proximi. Unde signanter prohibetur contra proximum falsum testimonium.

Ad tertium dicendum, quòd etiam peccatum veniale largo modo potest dici iniquitas, in quantum est præter æquitatem iustitiæ. Unde dicitur 1. Iohannis 3.

Omne

944. a. r.
 1. 2. q.
 100. q. 5.

Omne peccatum est iniquitas. Et hoc modo loquitur Augustinus.

Ad quartum dicendum, quod mendacium obstetricum potest dupliciter considerari. Vno modo quantum ad effectum benevolentiae in Iudæos, & quantum ad reuerentiam diuini timoris, ex quibus commendatur in eis indoles virtutis; & sic debetur eis remuneratio æterna. Vnde Hier. exponit, quod Deus adificauit illis domos spirituales. Alio modo potest considerari quantum ad ipsum exteriorem actum mendacij; quo quidem non potuerunt æternam remunerationem mereri; sed fortè aliquam remunerationem temporalem, cuius merito non repugnabat deformitas illius mendacij, sicut repugnabat merito remunerationis æternæ. Et sic intelligenda sunt verba Gregorij*: non quod per illud mendacium mererentur amittere remunerationem æternam, quam iam ex præcedenti affectu meruerunt, vt ratio procedebat.

sis, in ar.

Ad quintum dicendum, quod quidam dicunt, quod perfectis viris omne mendacium est peccatum mortale. Sed hoc irrationabiliter dicitur. Nulla enim circumstantia aggravat in infinitum, nisi quæ transfert in aliam speciem. Circumstantia autem personæ non transfert in aliam speciem, nisi fortè ratione alicuius annexi: puta si sit contra votum ipsius. Quod non potest dici de mendacio officioso vel iocoso. Et idè mendacium officiosum, vel iocosum, non est peccatum mortale in viris perfectis, nisi fortè per accidens, ratione scandali. Et ad hoc potest referri quod Augustinus* dicit, perfectis esse præceptum non solum non mentiri, sed nec velle mentiri. Quamuis hoc August. non assertiuè, sed sub dubitatione dicat. Præmittit enim †, Nisi forte ita, vt perfectorum, &c. Nec obstat quod ipsi ponuntur in statu conseruandæ veritatis: quia veritatem tenentur conseruare ex suo officio in iudicio vel doctrina: contra quæ si mentiantur, erit mendacium, quod est peccatum mortale.

*li. de mē.
c. 17. cir.
med. to. 4
Ibidem.*

tale. In alijs autem non oportet quòd mortaliter peccent mentiendo.

QVÆST. CXI.

De simulatione & hypocrisis, in quatuor articulos diuisa.

Postea considerandum est de simulatione, & hypocrisi.

- ¶ Et circa hoc queruntur quatuor.
- ¶ Primo, verum omnis simulatio sit peccatum?
- ¶ Secundo, verum hypocrisis sit simulatio?
- ¶ Tertio, verum opponatur veritati?
- ¶ Quarto, verum sit peccatum mortale?

ARTIC. I.

Verum omnis simulatio sit peccatum?

Ad primum sic proceditur. Videtur, quòd non omnis simulatio sit peccatum. Dicitur enim Luc. vi. quòd Dominus se finxit longius ire: & Ambr. dicit de Abraham*, in lib. de Patriarchis, quòd captiose loquebatur cum seruis, cum dixit Gen. 22. Ego & puer illic vsque properantes, postquam adorauerimus, reuertemur ad vos. Fingere autem, & captiose loqui, ad simulationem pertinet. Sed non est dicendum, quòd in Christo, & in Abraham fuerit peccatum. Ergo non omnis simulatio est peccatum.

576
c. vile simulationem. 22. qu. 2. cap. 8. in med. co. 4

¶ 2 Præterea, Nullum peccatum est vile. Sed sicut Hieron.* dicit, Vtile simulatione, & in tempore assumendam, Iehu Regis Israel nos doceat exemplum, qui interfecit sacerdotes Baal, fingens se idola colere vellet, vt habetur 4. Reg. 10. & Dauid immutauit faciem suam coram Achis rege Geth, vt habetur 1. Reg. 21. Ergo non omnis simulatio est peccatum.

* ad Gal. 2. sup. illud, Cum venisset Petr. Antioch. 40. 9.

¶ 3 Præterea, Bonum est malo contrarium. Si ergo simulare bonum est, malum; simulare malum, erit bonum.

¶ 4 Præterea, Isaïz 3. contra quosdam dicitur, Peccatū suum quasi Sodoma prædicauerunt, nec absconderunt. Sed abscondere peccatū ad simulationem pertinet. Ergo non vni simulatione interdum est reprehensibile.

Sec. Sec. Vol. ij. Qq

sibile.